

Tal dia
com
avui fa...

1
any

Un final d'any dur
Mas-Colell alerta que la Generalitat gairebé ja ha exhaurit l'1,2% de dèficit i admet que l'objectiu financer és "sobreviure".

10
anys

Protestes contra Bush
Manhattan s'omple de desenes de milers de persones que exigeixen que les tropes dels EUA es retirin de l'Iraq.

20
anys

El cas de la colza
El jutge reobre el cas de la colza i acusa càrrecs de l'època d'UCD. El tòxic havia causat 953 morts i lesions a més de 20.000 persones.

La columna

David
Marín

Dona forta

És curiós com la gent que més malament ho passa és la que ens dóna una major impressió de força. Encara que per dins no puguin més. Volem veure en el seu patiment una èpica que converteixi la duresa de la seva experiència en un relat moral que sigui fàcilment integrat en la nostra vida i assumit sense gaires trastorns per la nostra consciència. "Que bé que ho portes", "ningú no ho diria", "admiro el teu optimisme". He conegut una dona forta que aguanta amb estoïcisme aquestes paraules mentre es mossega la llengua i es pregunta com s'ho farà aquell mes per pagar el lloguer i evitar el desnonament i perdre la custòdia dels fills. Professionals en atur de llarga durada, classes mitjanes empobrides de sobte, petites xifres dins les estadís-

Els somriure esforçat que ens dedica quan li donem ànims ens serveix d'expiació

tiques econòmiques que s'esperen a casa amb el cor esquerdat per la por al futur immediat. Si ells ho aguanten, ens consolem, nosaltres també ho podem fer, si es dóna el cas. El somriure esforçat que ens dedica la dona forta quan li donem ànims i ens acomiadem ens permet a nosaltres tornar a casa amb l'expiació dels nostre precari però de moment suficient benestar.

Durant el 2013 es van produir a Catalunya 35.000 desnonaments de famílies que ja no podien pagar el pis. Segons les dades del juliol, 568.000 catalans estan aturats, 312.000 d'ells de llarga durada. No entren aquí els autònoms que sobreviuen amb la respiració assistida de factures que sempre es cobren més tard del que tocava, ni els joves que quan acaben la carrera ja no es molesten a apuntar-se a l'atur, sinó que marxen per almenys aprendre fora algun idioma.

Si en aquest context encara no s'ha produït cap revolució és perquè la gent té una paciència i una bona fe infinites, i perquè el país està ple de dones i homes forts per fora que, en silenci, són els veritables herois que fan que no caiguin ells mateixos, ni tota la resta amb ells. Fins que no podran més.

Vuits i nous

'Llum Nova'

Manuel
Cuyàs

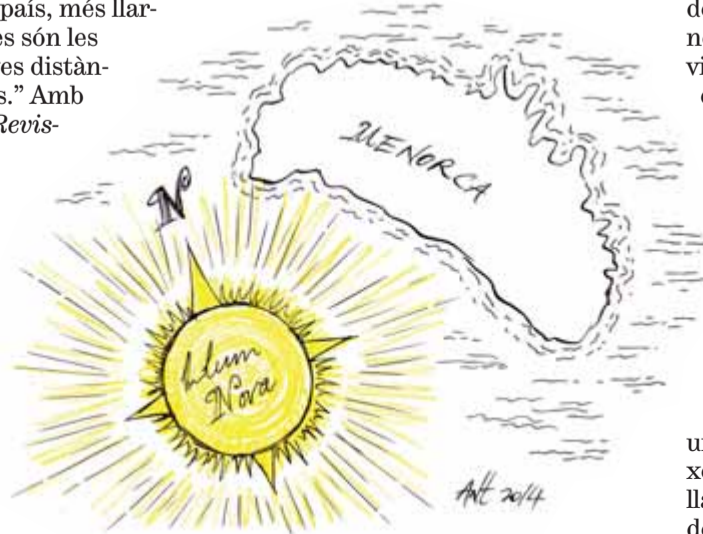
He entrat per primer cop a l'Ateneu de Maó. Quan feia el soldat a Menorca no m'hi vaig atrevir perquè ens obligaven a vestir l'uniforme fora de la caserna i sempre vaig pensar que amb aquella indumentària m'hi hauria sentit desplaçat. Després, en posteriors visites a l'illa, tampoc no ho vaig fer, no sé per què. Ara m'hi he decidit. L'edifici té al capdamunt de la porta d'entrada a l'interior una font d'estil clàssic que és tota una declaració d'intencions. Penetro a la petita biblioteca, situada al primer pis. El sistema de refrigeració consisteix a mantenir obertes les finestres de guillotina que donen a la plaça de l'Esplanada. El verd dels arbres projecten a l'interior una llum confortable i medicinal. Constató que el dic-

cionari Alcover-Moll hi ocupa un lloc preeminent. El filòleg Francesc de B. Moll, nascut a Ciutadella, és un dels grans fills il·lustres de l'illa. Hi veig també la col·lecció de l'erudita *Revista de Menorca*, que l'Ateneu publica des del 1888. Pla deia: "L'illa de Menorca ha estat molt estudiada", i afegia aquesta observació brillant: "Com més petit és un país, més llargues són les seves distàncies." Amb la *Revis-*

ta de Menorca a la mà, Menorca no s'acaba mai.

L'amic Miquel Àngel Maria de Ferreries m'havia dit que a Migjorn Gran, un poblet llavors pertanyent a Es Mercadal i ara independitzat, va sortir la primera publicació de l'illa escrita en català, o en "dialecte menorquí", com volien els seus impulsors, l'any 1912. Es va titular *Llum Nova*, era un quinzenal i tenia quatre pàgines. En demano la col·lecció facsímil a la bibliotecària de l'Ateneu. La voluntat dels editors és elevar la cultura

de la gent del poble. Hi detecto un aire maçònic. Hi ha textos en castellà, però la majoria són en català, en part perquè, com indicava Francesc Hernández Sanz en la seva història de Menorca, pocs illencs llavors dominaven el castellà, però també per afirmació de menorquinisme i catalanitat. Es para atenció a Joan Maragall i la seva *Vaca cega*. Els editors devien pensar que el contingent ramader dels seus lectors hi serien sensibles. En els primers números, els col·laboradors escriuen el català com poden i cadascú a la seva manera. Al número 17 tot canvia. *Llum Nova*, la revista del lloc recòndit, comença a publicar les normes ortogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans, elaborades entre altres per Pompeu Fabra, i es nota que els col·laboradors s'hi comencen a disciplinar. No van ser a temps de fer-ho del tot perquè el quinzenal va plegar el novembre del 1913, un any i mig després de néixer. S'imprimia a Ciutadella. Moll, que tenia llavors deu anys, la va conèixer?

ANTHONY GARNER

LA
PUNXA
D'EN
JAP

Joan
Antoni
Poch